

ภูมิอากาศจังหวัดหนองคาย

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดหนองคายตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทย อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 140 เมตร มีเนื้อที่ทั้งสิ้นประมาณประมาณ 3,026.534 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,891,583 ไร่ และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 615 กิโลเมตร ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดสกลนครและอุดรธานี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดบึงกาฬ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดเลย

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดหนองคาย พื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะทอดยาวขนานกับแม่น้ำโขง มีความยาวประมาณ 195 กิโลเมตร โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สภาพพื้นที่ด้านตะวันออกของจังหวัดเป็นเนินและป่าดง ส่วนด้านตะวันตกของจังหวัดจะมีพื้นที่เป็นทิวเขาใหญ่ ยาวเหยียดไปจรดจังหวัดเลยทางด้านอำเภอสังขม ทางทิศใต้ก็มีป่าที่ขึ้นชื่อ คือ ดงบาก

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดหนองคาย ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนเข้าปกคลุมประเทศไทยตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งอยู่ในช่วงฤดูหนาวของประเทศไทย ทำให้จังหวัดหนองคายมีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรเข้าปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝนประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงประมาณกลางเดือนตุลาคม ทำให้มีฝนตกชุกทั่วไป

ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดหนองคาย พิจารณาตามลักษณะของลมฟ้าอากาศของประเทศไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มต้นประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้ง โดยมีอากาศหนาวจัดในบางวันและเดือนที่มีอากาศหนาวมากที่สุดจะอยู่ในช่วงเดือนธันวาคมถึงมกราคม แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่แผ่ลงปกคลุมประเทศไทยในช่วงดังกล่าวด้วย

ฤดูร้อน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นที่มีอากาศร้อนอบอ้าวโดยทั่วไป โดยเฉพาะเดือนเมษายนจะเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดของปี

ฤดูฝน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเอาความชื้นจากทะเลและมหาสมุทรมาปกคลุมประเทศไทย ประกอบกับในช่วงดังกล่าวร่องความกดอากาศต่ำที่พาดอยู่บริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพาดผ่านบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ทำให้อากาศเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเฉพาะเดือนสิงหาคมเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกหนาแน่นมากที่สุดในรอบปี แต่อย่างไรก็ตามนอกจากปัจจัยดังกล่าวที่ทำให้มีฝนตกชุกแล้ว ยังขึ้นอยู่กับอิทธิพลของพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวเข้าใกล้หรือเข้าสู่ประเทศไทยในช่วงดังกล่าวด้วย

อุณหภูมิ

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดหนองคายมีลักษณะทอดยาวขนานกับแม่น้ำโขง ทำให้อากาศไม่ร้อนอบอ้าวมากนักในช่วงฤดูร้อน ส่วนในช่วงฤดูหนาวจะมีอากาศค่อนข้างหนาวเย็น โดยอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปี 26.9 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.3 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32.6 องศาเซลเซียส เดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี ซึ่งเคยวัดอุณหภูมิสูงที่สุดได้ 43.3 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2548 ส่วนในช่วงฤดูหนาวจะมีอากาศหนาวที่สุดในเดือนธันวาคม วัดอุณหภูมิต่ำที่สุดได้ 4.9 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2542

ฝน

ปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปีของจังหวัดหนองคาย อยู่ระหว่าง 1,400 – 2,000 มิลลิเมตร โดยเฉพาะพื้นที่ทางด้านตะวันออกของจังหวัดเป็นบริเวณที่มีปริมาณฝนมากกว่า 1,600 มิลลิเมตร ส่วนพื้นที่ทางด้านตะวันตกของจังหวัดเป็นบริเวณที่มีฝนน้อย ปริมาณฝนส่วนใหญ่ต่ำกว่า 1,600 มิลลิเมตร สำหรับปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปีของจังหวัดหนองคาย 1,676.6 มิลลิเมตร และมีจำนวนวันที่ฝนตกเฉลี่ย 127 วัน โดยเดือนสิงหาคมเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกมากที่สุดในรอบปี มีปริมาณฝนเฉลี่ยประมาณ 346.5 มิลลิเมตร และมีวันฝนตกประมาณ 23 วัน ปริมาณฝนมากที่สุดใน 1 วัน วัดได้ 405.9 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2554

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวผ่านหรือเข้าสู่จังหวัดหนองคาย มีแหล่งกำเนิดจากทะเลจีนใต้และมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตก โดยเคลื่อนตัวผ่านประเทศเวียดนาม กัมพูชา และลาวก่อนจะเข้าสู่ประเทศไทย ทำให้พายุหมุนเขตร้อนอ่อนกำลังเป็นพายุดีเปรสชันเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายมากนัก แต่ยังคงทำให้เกิดฝนตกหนักถึงหนักมากจนก่อให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันได้ สำหรับช่วงเวลาที่พายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนตัวผ่านจังหวัดหนองคาย เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมเป็นต้นไปจนถึงเดือนตุลาคม โดยเฉพาะเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายนเป็นช่วงที่พายุหมุนเขตร้อนมีโอกาสเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดนี้ได้มากที่สุด

จากสถิติในคาบ 72 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2494-2565 มีพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวผ่านจังหวัดหนองคาย มีทั้งหมด 31 ลูก โดยเคลื่อนเข้ามาขณะที่มีกำลังแรงเป็นพายุไซклонร้อน จำนวน 10 ลูก เดือนสิงหาคม 2 ลูก (2533, 2544) เดือนกันยายน 5 ลูก (2508, 2537, 2543, 2551, 2560) เดือนตุลาคม 3 ลูก (2507(2), 2550) นอกจากนั้นเคลื่อนเข้ามาขณะที่มีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชันทั้งหมด จำนวน 21 ลูก เดือนพฤษภาคม 1 ลูก (2532) เดือนมิถุนายน 4 ลูก (2496, 2515, 2527, 2547) เดือนกรกฎาคม 1 ลูก (2514) เดือนสิงหาคม 7 ลูก (2495, 2513, 2517, 2522, 2530, 2536, 2550) เดือนกันยายน 5 ลูก (2505, 2507, 2513, 2514, 2539) เดือนตุลาคม 3 ลูก (2497, 2515, 2556)

ที่ตั้งสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดหนองคาย

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นทั้งหมดนี้รวบรวมจากผลการตรวจอากาศของสถานีตรวจอากาศหนองคาย ซึ่งทำการตรวจสอบประกอบอุตุนิยมวิทยาต่าง ๆ แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยา เพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติ ในคาบ 30 ปี โดยทำการตรวจสอบประกอบอุตุนิยมวิทยาวินละ 8 เวลา คือเวลา 01.00, 04.00, 07.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 และ 22.00 น. ซึ่งสามารถติดต่อขอข้อมูลต่าง ๆ ได้โดยตรงกับสถานีฯ ตามที่อยู่ดังนี้

สถานีตรวจอากาศหนองคาย ตั้งอยู่ ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย 43000 หรือที่ละติจูด 17 องศา 52 ลิปดา เหนือ และลองจิจูด 102 องศา 43 ลิปดา ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 140 เมตร

หมายเหตุ

-
- สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2534 - 2563
 - สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 - 2565

ศูนย์ภูมิอากาศ กองพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา
มกราคม 2566